

bahalaw procesinde isletiledi. Sebebi, bunda sistemanıń anıq modeli ushın informaciya jetispewshiligi bolwı mım-kin. Geypara quramalı máseleler analitikalıq usıllar

menen sheshilmeydi. Bunday jaǵdaylarda sanlı usıllar qollanıladı.

Адебиеттер

1. Цвиркун А.Д., Акинфиев В.К., Филиппов В.А. Имитационное моделирование в задачах структуры сложных систем. [Текст]: оптимизационно-имитационный подход. Отв. Ред.В.Н.Бурков – М.: «Наука», 1985. (Ин-т проблем управления).
2. Ивахненко А.Г. Моделирование сложных систем по экспериментальным данным. -М.: Радио и связь. 1997.
3. Камиллов М.М. Эргашев А.К. Математик моделлаштириш. ТАТУ. -Тошкент: 2007.
4. Математическое моделирование. Проблемы и результаты [Текст]: монография. Отв. Ред.изд. О.М.Белоцерковский, В.А.Гущин. -М.: «Наука», 2003.
5. Тихонова А.Н., Самарский А.А. Методы Математического моделирования и вычислительной диагностики. [Текст]: сб. трудов. /Под ред. – М.: МГУ, 1990.
6. Максимей И.В. Имитационное моделирование на ЭВМ [Текст]: Монография /И.В.Максимей. –М.: Радио и связь, 1988.
7. Моисеев Н.Н. Математика ставит эксперимент. -М.: «Наука», 1979.
8. Макарова Н.В., Волков В.Б. Информатика. Учебник для вузов. СМБ. –Питер: 2011.
9. Проблемы вычислительной математики (под редакцией А.Н.Тиханова), Издательство МГУ, 1980.
10. Эндрюса Дж., Маклоуна Р. Эксперимент. Модель. Теория. -Москва-Берлин: «Наука» 1982.

РЕЗЮМЕ

Maqolada kompyuter modellastirishi texnologiyasining dolzarbligi ham modellastirish jarayonida foydalaniladigan ilmiy-uslubiy qarashlar tahlil etiladi.

РЕЗЮМЕ

В статье анализируется актуальность технологии компьютерного моделирования и научно-методические концепции, используемые в процессе моделирования.

SUMMARY

This article is analyzed the relevance of computer modeling technologies and scientific methodological concepts used in the modeling system.

ЎҚУВЧИЛАРНИ АХБОРОТ-ТЕХНОЛОГИЯЛАР СОҲАСИДАГИ КАСБЛАРГА МАҚСАДЛИ ЙЎНАЛТИРИШ

Ф.Эшдавлатов - ўқитувчи

Қашқадарё вилояти педагог ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази

Таянч сўзлар: касбларга мақсадли йўналтириш, IT-парклар, ахборот-технологиялар, рақамли иқтисодиёт, халқаро тажриба, таълим амалиёти, халқаро меҳнат бозори.

Ключевые слова: профориентация, IT-парки, информационные технологии, цифровая экономика, международный опыт, образовательная практика, международный рынок труда.

Key words: career guidance, IT parks, information technology, digital economy, international experience, educational practice, international labor market.

Халқаро ҳамжамиятда ахборот технологияларнинг жамият тараққиётидаги ўрни ва аҳамияти ошиб бориши ҳар бир давлатнинг ушбу соҳада кадрларга бўлган эҳтиёжларининг ортишига олиб келди. Зеро, давлатнинг иқтисодий салоҳиятини ошириш ва қулай инвестицион муҳитни яратишнинг асосий воситаларидан бири ҳудудларда IT-паркларини шакллантиришдир. IT-парклар ривожланган давлатлар томонидан илғор технологияларни жорий этиш ҳамда хорижий капитални жалб қилиш имконини берадиган янги иқтисодий ривожланиш механизми сифатида қаралади.

Мухтарам Президентимиз Ш.Мирзиёев таъкидлаганларидек “Бугун «рақамли иқтисодиёт» деган тушунча дунёда энг долзарб масалага айланганини барчамиз кўриб турибмиз. Айни пайтда ахборот технологиялари соҳасида чуқур билим ва малакага эга бўлган, улардан унумли фойдалана оладиган замонавий мутахассислар миллий иқтисодиётимиз учун ниҳоятда зарур. Барчамиз бу масалани чуқур англаган ҳолда, шу мақсадга эришиш учун жиддий ҳаракат қилишимиз шарт. Бу ишга бугун киришмасак, эртага кеч бўлади”. Шу нуқтаи назардан, иқтисодий ривожланиш борасида дунёда тобора ўз ўрнига эга бўлиб бораётган давлатимизда IT-парклар, ҳудудларнинг ривожланиш истикболларидан келиб келиб чиқиб, энг муҳим вазифалар сифатида қуйидагилар эътироф этилади: иқтисодиётга инновацион IT технологияларни жалб қилиш, ҳудудларнинг замонавий инфраструктурасини шакллантириш, жалб қилинаётган инвестициялар ва амалга оширилаётган лойиҳалар орқали тараққиётдан ортида қолаётган ҳудудларда техник-технологик

ривожланишни жадаллаштириш, аҳолининг бандлигини таъминлаш, биринчи навбатда, мактаб битирувчиларини IT технологиялари соҳасидаги касбларга йўналтириш, IT технологиялари соҳасида малакали кадрлар ва ўрта даражадаги мутахассисларни узлуксиз равишда тайёрлашдан иборатдир.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисидаги” фармони ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги”ги ПФ-6108-сонли Фармонларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Таълим тарбия тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4884-сонли қарорларида мамлакат тараққиёти учун янги ташаббус ва ғоялар билан майдонга чиқиб, уларни амалга оширишга қодир бўлган, интеллектуал ва маънавий салоҳияти юксак янги авлод кадрларини тайёрлаш, таълим ташкилотлари битирувчилари замонавий касб эгалари бўлишлари учун уларда зарур қўникма ва билимларни шакллантириш, замонавий ахборот – технологияларини қўллаган ҳолда таълимни бошқаришни автоматлаштириш ва ҳар тамонлама таҳлил қилиб бориш тизимини яратиш, электрон ресурслар ва масофавий таълимни янада ривожлантириш, таълим олувчилар ўртасида IT-соҳасидаги касбларни оммалаштириш каби бир қатор вазифалар белгилаб берилди. Шунингдек Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 29 апрелдаги

ПФ-5712-сонли “Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси”да касбий таълим жараёнини ташкил этишда ахборот-коммуникация технологиялари соҳасига ҳамда халқаро бозорда талаб катта бўлган мутахассисликлар бўйича йирик тижорат ташкилотларини жалб қилиш, ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида келажак касблар учун зарур бўладиган малакали битирувчиларни тайёрлашда илғор хорижий тажрибаларни ўрганган ҳолда умумтаълим муассасаларида информатика фанини ўқитиш дастурини қайта кўриб чиқишга йўналтирилган «IT-Nation» дастурини жорий этиш, кичик ёшдан ўқувчиларда ўқишга соғлом, кучли ва таъсирчан мотивацияни шакллантириш ҳамда касб танлаш, уларнинг касбий ўсишини мустақил режалаштириш, замонавий касбларни эгаллаш қобилиятини ривожлантиришнинг илмий-методик таъминотини ривожлантириш белгиланган.

Ушбу устувор вазифаларни амалга оширишда умумий ўрта таълим битирувчиларини рақамли иқтисодиётнинг ривожлантириш кўрсаткичларини ҳисобга олган ҳолда ўқувчиларни ахборот-технологиялари соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтириш тизимини шакллантириш механизмларини такомиллаштириш ҳамда амалиётга татбиқ этиш заруриятини ҳам назарий, ҳам амалий жиҳатдан илмий асослашда қуйидаги зиддиятлар ҳал этилиши зарур.

Жумладан:

Ўқувчиларни ахборот-технологиялари соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтиришда давлатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг стратегик мақсадларини инобатга олиб, ахборот-технологиялари соҳасидаги касбларга йўналтириш тизимининг ишлаб чиқилмаганлиги;

Педагог-психологлар ўқувчиларнинг ахборот-технологиялари соҳасидаги касбларга доир билимларини, касбий қизиқишлари, мойилликлари ҳисобга олинмаганлиги ҳамда ижтимоий эҳтиёж ва жамият талабларига мувофиқ равишда уларни ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтирилмаганлиги;

Ўқувчиларни касб-хунарга йўналтиришда рақамли иқтисодиётнинг ривожлантириш кўрсаткичларига ҳамда меҳнат бозорида талаб юқори бўлган ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга йўналтирилма-

ганлиги;

Мамлакатимиз ҳудудларида ташкил этилаётган IT-паркларнинг имкониятлари, улар томонидан истиқболда соҳалар йўналишида мутахассисларга бўлган эҳтиёж ва талабларига асосий эътиборни қаратиш, рақамли иқтисодиётнинг ривожлантириш кўрсаткичлари асосида ўқувчиларни ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтириш тизимини амалиётга жорий этиш натижасида қуйидагиларга эришилади:

IT-паркларнинг истиқболдаги режалари асосида ўқувчиларни ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтириш халқаро тажрибалар асосида такомиллаштирилади;

Ўқувчиларни ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтириш тизимини илмий асослаш ҳамда ишлаб чиқилган дастурий таъминотни амалиётга жорий этилади.

ривожланган давлатларнинг ўқувчиларни ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтиришда илғор халқаро тажрибаларни таълим амалиётига жорий этиш натижасида халқаро меҳнат бозори билан алақадорликни таъминлаш имкониятини яратлади.

Ўқувчиларини ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтиришдаги ижтимоий-иқтисодий, педагогик ва амалий асослари такомиллаштирилади;

рақамли иқтисодиётнинг ривожлантириш кўрсаткичлари асосида ўқувчиларни ахборот-технологиялар соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтириш тизимини илмий асосда йўлга қўйиш, тизимини амалга ошириш механизмнинг яратилиши ўқувчиларнинг бандлигини таъминлаш ва ишлаб чиқаришдаги кейинги фаолиятини мониторинг қилиш имконияти беради.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, замонавий технологияларга асосланган рақамли иқтисодиётнинг жадал ривожланиши ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида юқори малакали дастурчи ва мутахассисларни тайёрлаш тизимини такомиллаштирилади, умумтаълим мактаблари ўқувчиларининг ахборот-коммуникация технологиялари соҳасига бўлган қизиқишини янада оширади, ўқувчиларда замонавий рақамли технологиялар, дастурлаш асослари, электрон тижорат йўналишларини ўргатиш учун қулай шарт-шароит яратилади.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев 1 октябрь — Ўқитувчи ва мураббийлар кунига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи. 2020 йил 1 октябрь.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисидаги” фармони.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим –тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги”ги ПФ-6108-сонли Фармони.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Таълим тарбия тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-4884-сонли қарори.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”даги Фармони.

РЕЗЮМЕ

Ушбу мақолада ўқувчиларни ахборот-технологиялари соҳасидаги касбларга мақсадли йўналтириш, мактаб битирувчиларининг бандлигини таъминлаш, ахборот-технологиялари соҳасида юқори малакали мутахассислар тайёрлаш мамлакатимиз иқтисодиётининг ривожланишида муҳим омил эканлиги таҳлил қилинган.

РЕЗЮМЕ

В статье анализируется тот факт, что целевая ориентация студентов на профессии в области информационных технологий, трудоустройство выпускников школ, подготовка высококвалифицированных специалистов в области информационных технологий является важным фактором развития нашей экономики.

SUMMARY

The article analyzes the fact that the target orientation of students to professions in the field of information technology, employment of school graduates, training of highly qualified specialists in the field of information technology is an important factor in the development of our economy.